

האפוטרופוס לנכסי ופקדים

ועד נאמנים לניהול נכסי הקדשות מוסלמיים

במאס 1966 נתמנה ועד נאמנים לניהול נכסי הקדשות מוסלמיים בתחום עיריית חיפה, ששחררו על פי חוק נכסי נפקדים (תיקון מס' 3) (שחרור נכסי הקדשות והשימוש בהם), תשכ"ז—1965. בהקדשות מוסלמיים אחרים הנמצאים בתחום חיפה, שאינם נכסי נפקדים, מטפל ווקף אל-איסתקלאל.

בחודשים מאס ואפריל 1979 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת על פעולותיו של ועד הנאמנים. נבדקו: קבלת כספים והוצאת כספים; שיפוז מסגדים ואחזקתם; וכמה פעולות נוספות. בשנת 1976 נערכה ביקורת על שחרור נכסים לוועד וממצאיה הובאו בדו"ח שנתי 27, עמ' 170.

1. אחדים מחברי הוועד, שנתמנה בשנת 1966, נפטרו, ובאפריל 1977 היו בו ארבעה חברים בלבד. במועד זה מינתה הממשלה עוד שבעה חברים לוועד ומספרם היה 11. במשך הזמן התפטרו חלק מהם בנימוק שאינם יכולים לתרום לפעילות הוועד כל עוד לא אוחדו ועד הנאמנים והווקף אל-איסתקלאל.

ממאי 1977 עד מאס 1979 קיים הוועד 29 ישיבות. מרבית חברי הוועד נעדרו מהישיבות והחלטות, לרבות בענייני כספים ובדבר שיפוז מסגדים, נתקבלו על-ידי ארבעה חברים בלבד.

2. לוועד הנאמנים אין מקורות הכנסה משלו. בשנת הכספים 1978 הוא מימן את פעולותיו מהמקורות הבאים: הקצבה של משרד הדתות — 394,000 ל"י; החזר הוצאות קבורה מהמוסד לביטוח לאומי — 19,000 ל"י; עודף משנת הכספים 1977 — 75,000 ל"י. הוצאותיו העיקריות באותה שנה היו: שיפוז מסגדים — 272,000 ל"י; הוצאות ומינהל — 50,000 ל"י; הוצאות קבורה — 65,000 ל"י; הוצאות אחרות כ-26,000 ל"י. משרד הדתות מבקר את פעולות הוועד; הביקורת האחרונה שערך המשרד התייחסה לשנת הכספים 1977.

3. (א) — ביולי 1978 פירסם הוועד מכרז פומבי בדבר עבודות שיפוז חלקי של מסגד אלג'רינה. העבודה נמסרה למציע הזול ביותר, במתיה הצעתו — 91,670 ל"י. ההצעות לא נבדקו על-ידי גורם מקצועי; הפיקות על העבודה ובדיקת חשבוניות הקבלן נעשו על-ידי מהנדס, שבחה הוועד.

(ב) — משרד הדתות ביקש מהוועד להכין מפרטים טכניים והערכה כספית לשיפוז של מסגד עבדאללה. הוועד ביקש למסור את הכנת המפרטים לקבלן, ששיפז את מסגד אלג'רינה, אולם על פי דרישת משרד הדתות הוחלט להזמין את הכנת המפרטים ממהנדס. הכנת החומה נמסרה למהנדס שבחר הקבלן.

— לא נערך חוזה עם המהנדס ושכר טרחתו לא נקבע מראש; לאחר משא ומתן שולמו לו 12,000 ל"י.

המהנדס הכין מפרטים והערכות כספיות לכל סוג עבודה בנפרד ועל פיהם פירסם הוועד מכרז, בספטמבר 1978. מחוסר מקורות מימון לביצוע העבודה כולה התייחס המכרז רק לחלק מן העבודות. נתקבלו ארבע הצעות, שהזולה ביניהן הייתה של הקבלן שעסק בשיפוז מסגד אלג'רינה והסתכמה ב-446,000 ל"י. החוזה שנחתם עם הקבלן הסתכם ב-528,000 ל"י, לאחר שנוספו כמה עבודות.

הקבלן התחייב לסיים את השיפוז עד סוף ינואר 1979, אולם עד מאי 1979 נסתיים רק חלק מן העבודה. הקבלן נקלע לקשיים כספיים והודיע, שאינו יכול לבצע את עבודות הנגרות; הן נמסרו לקבלן אחר, במחיר 152,000 ל"י. עד סיום הביקורת לא נגמרה ההתחשבות עם הקבלן הראשון.

4. הביקורת, שערך משרד מבקר המדינה בענייני ועד הנאמנים בשנת 1976 העלתה, שעד סוף 1976 לא שחרר האפוטרופוס לנכסי נפקדים לוועד נכסי הקדש. מדי פעם בפעם העביר האפוטרופוס תמורה של נכסי הקדש לוועד, וגם לווקף אל איסתקלאל אף שלעתים נטען, שהמדובר בנכסים של הקדשים אחרים, שהם נכסי נפקדים, ושלפי החוק צריך היה לשחררם לוועד הנאמנים. הביקורת שנערכה ב-1979 העלתה, שלא חלה התקדמות בטיפול של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.